

ISSN: 2181-4066

DOI Journal 10.56017/2181-4066

JOPAPS

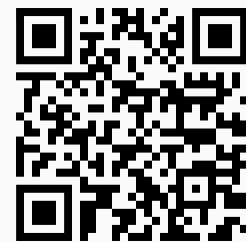

JOURNAL OF PEDAGOGICAL AND PSYCHOLOGICAL STUDIES

Volume 1, Issue 5

ПЕДАГОГИК ВА ПСИХОЛОГИК ТАДҚИҚОТЛАР

ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ И ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ
ИССЛЕДОВАНИЯ

ISSN: 2181-4066
DOI Journal 10.56017/2181-4066

ПЕДАГОГИК ВА ПСИХОЛОГИК ТАДҚИҚОТЛАР

I-ЖИЛД, 5-СОҢ

ПСИХОЛОГИЧЕСКИХ И ПЕДАГОГИЧЕСКИХ ИССЛЕДОВАНИЙ

ТОМ-I, НОМЕР-5

PEDAGOGICAL AND PSYCHOLOGICAL STUDIES

VOLUME-I, ISSUE-5

ТОШКЕНТ - 2023

ПЕДАГОГИК ВА ПСИХОЛОГИК ТАДҚИҚОТЛАР

ПСИХОЛОГИЧЕСКИХ И ПЕДАГОГИЧЕСКИХ ИССЛЕДОВАНИЙ | PEDAGOGICAL AND PSYCHOLOGICAL STUDIES

№ 5 (2023) DOI <http://dx.doi.org/10.56017/2181-4066-2023-5>

Бош муҳаррир:

Нишонова З. – психология фанлари доктори, профессор

Масъул муҳаррир:

Давлатов О. Ғ. – педагогика фанлари бўйича фалсафа доктори

Таҳририят аъзолари:

Абдужаббарова М. – педагогика фанлари номзоди, доцент
Абдурахимов Қ. – психология фанлари бўйича фалсафа доктори
Акмалов А. – педагогика фанлари номзоди, доценти
Акрамова Ш. – педагогика фанлари доктори, профессор
Алиев М. – педагогика фанлари бўйича фалсафа доктори
Джураев Д. – педагогика фанлари доктори
Душанов Р. – психология фанлари номзоди, доценти
Негматовна Г. – педагогика фанлари номзоди, доцент
Разакова Р. – психология фанлари бўйича фалсафа доктори
Тожибоева Г. – психология фанлари бўйича фалсафа доктори
Тожибоева Г. – психология фанлари бўйича фалсафа доктори
Тўйчиева С. – психология фанлари номзоди, доцент

Мазкур фанлараро илмий-амалий журнал Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ҳузуридаги Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлиги томонидан 2022 йил 22 декабрь куни № 054834-сонли гувоҳнома билан оммавий ахборот воситаси сифатида давлат рўйхатидан ўтказилган.

Саҳифаловчи\Page Maker\Верстка: Абдурахмон Хасанов

Таҳририят манзили: <https://imfaktor.uz>, 100152, Тошкент шаҳри, Учтепа тумани, “Ватан” МФЙ, Чилонзор 24-мавзеси, 2/27-уй.

Телефон номер: +99894-410 11 55, E-mail: tahririyat@imfaktor.uz

© IMFAKTOR Pages, 2023 йил.

© Муаллифлар жамоаси, 2023 йил.

ПЕДАГОГИК ВА ПСИХОЛОГИК ТАДҚИҚОТЛАР

ПСИХОЛОГИЧЕСКИХ И ПЕДАГОГИЧЕСКИХ ИССЛЕДОВАНИЙ | PEDAGOGICAL AND PSYCHOLOGICAL STUDIES

Психология фанлари

МО‘МИНОВ Davronjon
Farg‘ona davlat universiteti
o‘qituvchisi

Ramatillayev Vohidjon
Farg‘ona davlat universiteti
talabasi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7986983>

INSONLARDAGI ALTRUİZM SIFATLARINI IJOBİY VA SALBIY TOMONLARI

ANNOTATSIIYA

Ushbu maqolada altruizm bo‘yicha ma’lumot berilgan bo‘lib, unda altruizm terminini ilk bor qo‘llanishi, uni qanday ma’no anglatishi, shaxs faoliyatining turli jabhalarida altruizm sifatlarini aks etishi to‘g‘risida qiziqarli ma’lumotlar keltirilgan.

Kalit so‘zlari: Altrusim, g‘amxo‘rlik, rahm-shafqat, egoizm, odob-axloq, ruhiy xotirjamlik, shaxs.

МОМИНОВ Давронжон
Ферганский государственный университет
учитель

РАМАТИЛЛАЕВ Вахиджон
Ферганский государственный университет
студент

ПОЛОЖИТЕЛЬНЫЕ КАЧЕСТВА АЛЬТРУИЗМА В ЛЮДЯХ И МИНУСЫ

АННОТАЦИЯ

В этой статье представлена информация об альтруизме, в которой представлена интересная информация о первом применении термина альтруизм, о том, как он означает, о качествах альтруизма в различных аспектах деятельности человека.

Ключевые слова: альтруизм, забота, сострадание, эгоизм, порядочность, душевный покой, личность.

MUMINOV Davrjan
Fergana State University
teacher

RAMATILAYEV Vahidjan
Fergana State University
student

POSITIVE QUALITIES OF ALTRUISM IN HUMANS AND THE NEGATIVE SIDES

ANNOTATION

This article provides information on altruism with interesting facts about the first use of the term altruism, what meaning it means, reflecting the qualities of altruism in various aspects of an individual's activity.

Keywords: Altruism, care, compassion, egoism, decency, mental calm, personality.

Bugungi kunda altruizm juda keng tarqalgan hodisa emas. Altruistlar ba'zilarni quvontiradi, boshqalarni hayratda qoldiradi va boshqalar orasida shubha uyg'otadi. Bu odamlarni qanday xarakter xususiyatlari ajratib turadi, altruist bo'lish osonmi, altruizmning qanday nazariyalari mavjud va bunday xarakter xususiyati haqiqatan ham zarurmi?

Altruizm - bu odam boshqa odamlarning farovonligiga befarqlik bilan g'amxo'rlik qiladigan yaxshi ishlarni bajaradigan xatti-harakatlar tamoyilini anglatadi [1, B.56].

Aslini olganda, altruizm tamoyili "boshqalar uchun yashash"dir. Bu atama birinchi marta sotsiologiya fanining asoschisi Avgust Kont tomonidan qo'llanila boshlandi. Kontseptsiya ostida u faqat boshqa odamlar uchun foydali bo'lgan harakatlarga olib keladigan shaxsning fidokorona motivlarini nazarda tutgan [1, B.56].

Psixologlar Comte ta'rifi qarshi chiqishdi. Ularning xulosalariga ko'ra, uzoq muddatda altruizm unga sarflanganidan ko'ra ko'proq afzalliklarni beradi. Bundan tashqari, altruistlar ma'lum darajada xudbinlik ulushi bilan xayrli ishlarni qiladilar, degan xulosaga keldi. Taxminlarga ko'ra, inson o'z ishlarida muhim rol o'ynagan odamlar muvaffaqiyatga erishganidan o'zgacha zavq oladi.

Shu bilan birga, xudbinlik hali ham altruizmning teskarisi sifatida ko'riladi. Egoizm bilan inson o'z manfaatlarini qondirishni birinchi o'ringa qo'yadi, uni hayotiy mavqega ko'taradi.

Altruizm odatda g'amxo'rlik, rahm-shafqat, kimningdir manfaati uchun o'zini o'zi rad etishda namoyon bo'ladi. Bunday holda, sog'lom egoizm, o'zgina bo'lsa ham, shaxsiyatga xos bo'lishi va yaxshi niyatlarga ustunlik berishi muhimdir.

Altruizm turli xil ijtimoiy tajribalar bilan aralashtirilishi mumkin, masalan, hamdardlik, xayrixohlik va boshqalar. Do'stlar, qarindoshlar, qo'shnilar chegarasidan tashqariga chiqadigan altruistik harakatlar xayriya deb ataladi va o'z tanishlaridan tashqarida bo'lganlarga nisbatan bunday impuls bilan ajralib turadigan odamlar xayriyachilar deb ataladi [1, B.59].

Psixologlar altruizm da jins ham muhim deb hisoblashadi. Erkaklar yaxshi ishlarga qisqa muddatli impuls bilan ajralib turadi (avtomobilni surish, cho'kayotgan odamni dengiz suvidan chiqarish va hokazo). Ayollar uzoq muddatli harakatlarga moyil (kasal qarindoshiga g'amxo'rlik qilish uchun martabadan voz kechish). Altruizmning yorqin misollarini ko'ngillilik, xayr-ehson, murabbiylikda ko'rish mumkin.

Sotsiologlar va psixologlar uzoq vaqtdan beri altruistlarning xatti-harakatlari sabablarini o'rganish bilan shug'ullanib, qiziqarli nazariyalarni keltirib chiqardilar:

Sotsiologik nuqtai nazardan, altruizmning bir nechta asosiy nazariyalari mavjud: evolyutsion, ijtimoiy almashinuv, ijtimoiy normalar. Ular bir-birini to'ldiradi va individual ravishda nima uchun odamlar boshqalarga bepul yordam berishga tayyor ekanligi haqida to'liq tushuncha bermaydi [2, B.18].

Ijtimoiy almashinuv nazariyasi negizida chuqur egoizm tushunchasi yotadi. Nazariya tarafdorlari ongsiz ravishda fidokorona qadam tashlagan odam o'z foydasini oldindan hisoblab chiqadi, deb hisoblashadi.

Ijtimoiy me'yorlar nazariyasiga ko'ra, altruizm ijtimoiy mas'uliyat sifatida qaraladi. Demak, altruistik harakatlar jamiyatga xos tabiiy ijtimoiy normalarning elementi hisoblanadi.

Evolyutsiya nazariyasiga ko'ra, altruizm rivojlanishning bir qismi bo'lib, genofondni saqlashga yordam beradi va evolyutsiyaning harakatlantiruvchi kuchi hisoblanadi.

Faqat ijtimoiy fanlarni hisobga olgan holda bu kontseptsianing barcha qirralarini aniqlash oson emas. Bundan tashqari, har qanday shaxsning "ma'naviy" tarkibiy qismlarini eslab qolish muhimdir.

Psixologlarning nazariyasiga ko'ra, altruistik xatti-harakatlarning asosi boshqa shaxslarning azoblari va tajribalarini kuzatishni istamaslikdir. Bu tuyg'u ongsiz darajada mavjud bo'lishi mumkin.

Yana bir mashhur nazariyaga ko'ra, altruizm aybning oqibati bo'lib, inson yaxshi ishlarni qilish orqali o'z aybini yuvishga harakat qiladi.

Altruizmning bir necha turlari mavjud.

O'zaro: Ijtimoiy xulq-atvorda odamlar ma'lum darajada fidoyilikka boradilar, lekin ular o'zaro qadamni kutishsa. Kontseptsiani sotsiobiolog Robert Trivers kiritgan. Agar biz ilmiy belgilarni hisobga olmasak, o'zaro yordam shunchaki nazarda tutiladi. Cherkovlar, kichik maktablar, talabalar turar joylari va boshqalar jamoaviy ruhning "yo'l boshchilari" ning yaxshi namunasi. Ushbu turdagi altruizm o'zaro munosabat normasiga asoslanadi va ijtimoiy o'zaro ta'sirning universal tamoyilidir.

Ko'rgazmali: Ijtimoiy normalar asosida. Boshqalarga befarq hamdardlik ko'rsatib, ongsiz darajadagi bunday altruist odob-axloq qoidalariga qarshi chiqishdan qo'rqadi. **Misol:** avtobusda chaqaloqli onaga yo'l bering, keksa odamga yo'lni kesib o'tishga yordam bering va hokazo.

Kompensatsion: Zigmund Freyd o'z asarlarida altruizmga moyillikni aybdorlik tuyg'usini qoplash bilan aniqladi. Inson o'z tashvishlarini boshqalarga nisbatan yaxshilik bilan qoplashga harakat qiladi.

Ahloqiy: Deyarli har bir insonning o'z "ichki tsenzurasini" bor va bu erda u muhim rol o'ynaydi. Ichki ishonch odamga uning o'rnida hamma ham shunday qilishini taqozo qiladi. Altruizm o'zini aybdor his qilishni yoki ruhiy xotirjamlikni buzishni istamaslikka asoslanadi.

Ratsional: Inson o'zining va boshqa odamlarning ehtiyojlari o'rtasida uyg'unlikni qidiradi. Altruistik harakatlar to'satdan impulslar emas - bu holda ular diqqat bilan ko'rib chiqiladi. Bunday altruizm bilan, shaxs o'ziga yoki boshqasiga zarar etkazish uchun harakat qilmaydi.

Ota-ona: Bunday altruistlar o'z farzandiga nisbatan qurbon qilishga tayyor. Ular kelajakda mumkin bo'lgan foyda haqida o'ylamaydilar va shunchaki qo'llaridan kelganini qilishga tayyorlar. Bunday altruizmga moyil bo'lgan ota-onalar o'zlarining ambitsiyalarini amalga oshirishga harakat qilishdan ko'ra, bolaning shaxsiy xohish-istaklarini hisobga olishadi. Bu fidoyilikka asoslanadi va kelajakda ona katta bo'lgan farzandiga minnatdorchilikni kutmasdan, eng yaxshi yillarini u uchun o'tkazganini aytmaydi.

Vaziyatli: Shaxs o'zini fido qiladi, psixologik ta'sirga tushadi (diniy va'z, sevgan kishining malomati, kimningdir ko'z yoshlari talabi va hokazo) yoki boshqa odamga taqlid qiladi. Bu omillar bo'lmasa, ehtimol, altruizm harakati amalga oshirilmaydi - odam bu haqda o'ylamasligi ham mumkin.

Ijtimoiy: Altruist yaqin atrofdagi odamlarga (do'stlar, qarindoshlar, hamkasblar va boshqalar) bepul yordam beradi. Bunday altruizmni ijtimoiy mexanizm deb atash mumkin - bu guruhdagi qulay va ishonchli munosabatlar uchun turtki. Shuni hisobga olish kerakki, keyingi manipulyatsiyalar uchun ko'rsatilgan yordam noto'g'ri ravishda altruizm deb nomlanadi.

Hamdard (rahmdil): Mehribonlik va shaxsiy niyatlar rahm-shafqatning asosiy asosiga aylanadi. Bu ko'proq oilaviy aloqalarda, shuningdek, do'stlar, sevrishganlar o'rtasidagi munosabatlarda uchraydi. Inson sevgi va mehr tuyg'usi bilan yordam berish kerakligini his qiladi.

Ahloqiy: Bunday altruizmning motivi fidoyilik muhtojlarga aniq foyda keltirishini anglashdan samimiy qoniqishdir. Masalan, ko'ngillilik, murabbiylik bo'lishi mumkin.

Normativ: I.Kantning axloqiy imperativiga ko'ra, axloqning u yoki bu tushunchasini vijdon deb belgilash mumkin va bu altruizm turining zamirida aynan shu narsa yotadi. Inson shaxsiy manfaat va intilishlari uchun emas, balki vijdoniga qarshi borishni istamagani uchun qurbon qilishga qaror qiladi. Altruizmning yana bir shakli - uni adolat yoki adolat doirasida tushunishdir. Bu, ayniqsa, G'arb mamlakatlarida keng tarqalgan bo'lib, fuqaro jamiyatdagi adolatsizliklarga keskin qarshi chiqib, haqiqatga va uning dunyoda g'alaba qozonishga intiladi.

Altruist - bu mumkin bo'lgan foydani boshqarmaydigan, boshqalarga nisbatan qurbonlik qiladigan odam. Beg'arazlik uning uchun tabiiy hol: yaxshilik qilsa, buning evaziga yaxshilik bilan mukofotlanadi, deb o'ylamaydi [1, B.25].

Altruistning boshqa xususiyatlari:

1. Ustuvorlik. Altruist o'z manfaatlarini ikkinchi o'ringa qo'yadi, bironing ehtiyojlarini birinchi o'ringa qo'yadi va bundan o'zini noqulay his etmaydi.

2. Mas'uliyat. O'z harakatlaridan to'liq xabardor bo'lgan shaxs, ular uchun javobgarlikni o'zi olishi kerakligini tushunadi.

3. Tanlash erkinligi. Altruizm yordam bosim ostida yoki talab bilan kelgan holatlarni o'z ichiga olmaydi. Altruistning o'zi bu masalada ishtirok etish istagini bildiradi, bu faqat uning shaxsiy tanlovi haqida.

4. Qoniqish. Kimgadir yordam berib, haqiqiy altruist shaxsiy vaqtini behuda o'tkazganidan afsuslanmaydi. Boshqaga yordam berish uchun o'z xohish-istaklari va ehtiyojlaridan voz kechib, u qoniqish hosil qiladi va o'zini foydalanilgan yoki buzilgan deb hisoblamaydi.

5. Qurbonlik qilish. Altruist, shubhasiz, shaxsiy vaqtini sarflaydi, boshqasiga yordam berish uchun jismoniy yoki ma'naviy harakatlar qiladi. Moddiy resurslardan ham foydalanish mumkin.

Ko'pincha altruistik harakatlar yashirin shaxsiy imkoniyatlarni ochishga yordam beradi. Ehtiyojga muhtojlarga yordam ko'rsatish orqali altruist bir vaqtning o'zida o'ziga o'ziga xos xizmat ko'rsatadi, o'ziga ishonadi va o'zini kuchli his qiladi. Odatda zaiflar yordamga muhtoj va ongsiz darajada altruist o'zining "kuchli" pozitsiyasidan mamnun.

Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, altruistik ishlarni qilish ham insonni baxtli his qiladi. Psixologlar altruistning bir nechta asosiy belgilarini aniqladilar: saxiylik, olijanoblik, fidoyilik, xayrixohlik, befarqlik, rahm-shafqat, mehribonlik. Bu xususiyatlarni bir narsa birlashtiradi - ularning "o'zlaridan" yo'nalishi. Oddiy qilib aytganda, altruist - olishdan ko'ra berishga tayyor odam.

Altruizm: ijobiy va salbiy tomonlari

Sayyoraning evolyutsiyasi altruizmsiz imkonsiz bo'ladi, ammo, afsuski, bu xususiyatning salbiy xususiyatlarini ham ko'rish mumkin.

Birinchiidan, altruistning o'zi va uning atrofidagi dunyo uchun ijobiy tomonlarini ko'rib chiqing:

Dunyoda xavfsizlik va mehribonlik ko'proq.

Altruist vijdon bilan uyg'un yashaydi.

Boshqalarga yordam berish, inson ijobiy his-tuyg'ularga to'ladi.

Odamlarning ongi, agar ular altruistik xatti-harakatlar guvohiga aylangan bo'lsa, yaxshi tomonga o'zgaradi.

Jamiyat evolyutsiyasi.

Biroq, ayrim hollarda, fidoyilikning soyali tomonlari ham kuzatiladi, keling, ularni ko'rib chiqaylik:

Altruist o'z manfaatlarini qadrsizlantirishga odatlanib qoladi va ba'zida bunga muhtoj bo'lmagan odamlarga yordam berish uchun o'zini va oilasini buzadi. Fidokorlik foydadan ko'ra zararlroqdir.

Altruist o'z mas'uliyatini unutadi, uning ishtiroki yordam berishi mumkin bo'lgan narsalarni quvib chiqaradi.

Altruizm tomonidan olib ketilgan odam haqiqatan ham o‘z kuchiga ega bo‘lmagan harakatni amalga oshirishi mumkin, bu esa vaziyatni og‘irlashtirishi yoki hatto hayotini yo‘qotishi mumkin.

O‘zingizda bu sifatni qanday rivojlantirish kerak

Agar siz altruist bo‘lishni istasangiz, altruist kabi harakat qiling:

Qo‘lingizdan kelganini ko‘rib, boshqalarga tez-tez yordam bering. Kichikdan boshlang. Bu nafaqat sizning yaqin atrofingizdagi shaxslar, balki begonalar haqida ham bo‘lishi mumkin. Haqiqiy altruist oilaviy aloqalar yoki shaxsiy hamdardlik asosida yordam berish mumkin bo‘lgan odamlarni ajratmaydi.

Buning evaziga minnatdorchilik yoki iltifot kutmang. Faylasuflarning ta’kidlashicha, haqiqiy altruist boshqalarga foydali xizmat ko‘rsatishda quvonch va qoniqish his qiladi. U maqtoov, shaxsiy manfaat yoki munosib javob kutmaydi.

Insonparvar va rahmdil bo‘ling, boshqalar haqida qo‘pol xulosa chiqarmang, qadr-qimmatni ulardan izlang. Altruist chuqur dindor bo‘lishi shart emas, lekin u odamlarni sevadi va hayotni qadrlaydi. Mehr-shafqatni altruizmning eng muhim jihatlaridan biri deb atash mumkin.

Saxiylik altruistning muhim fazilatidir, u ochko‘z bo‘lolmaydi. Siz ziqnalikni sezdingizmi? Undan qutulishga harakat qiling. Bu nafaqat moddiy resurslar, balki shaxsiy vaqt, boshqa bironing hayotida ishtirok etishni ham nazarda tutadi. Odamlarga e’tiboringizni qarating.

O‘z bilimlaringizni o‘tkazing, chunki bu altruizmning eng muhim ko‘rinishlaridan biridir. Axborot dunyo uchun juda muhim va o‘z tajribasini unga muhtoj bo‘lganlarga o‘tkazadigan odamlar dunyoga katta yordam beradi. Albatta, biz yaxshi va foydali qobiliyatlar haqida gapiramiz. E’tibor bering, muvaffaqiyatli altruistik odamlar ko‘pincha nafaqat xayriya qiladilar, balki ular bilan muhim ma’lumotlarni baham ko‘rgan holda, azob-uqubatlarga ustoz bo‘lishga harakat qilishadi. Xuddi shu altruistlar toifasiga Internetda foydali bilimlarni baham ko‘radiganlar kiradi.

Boshqalar bilan uyg‘unlikka erishishga harakat qiling. Altruistik fikrli odamlar do‘stlari va qarindoshlari uchun muammo yaratmaydilar, raqiblarga nisbatan gina-kudurat saqlamaydilar va ziddiyatli vaziyatlarning qo‘zg‘atuvchisi emaslar.

Namoyish uchun yaxshilik qilmang. Altruistlar odatda juda kamtar va o‘zlarining yaxshi ishlari haqida keng gapirmaydilar. Haqiqiy qurbonlikning maqtanish bilan umumiyligi yo‘q.

Vahti-vahti bilan barchamiz bironvga bepul yordam berish uchun ruhiy impulslarni his qilamiz, lekin bu kamdan-kam hollarda keladi - o‘zingizdagi bu spontan istaklarni bo‘g‘mang! Xulosa o‘rnida shuni aytish mumkinki inson uchun alturistiklik ham ijobiy ham salbiy bo‘lishi mumkun. Shuning uchun ham har kim o‘zi uchun nima foydali ekanligini o‘zi biladi.

IQTIBOSLAR/ЧОСКИ/REFERENCES

- 1) Karimova V.M. Sotsial psixologiya. – Toshkent., 2012
- 2) Marifjon o'g' M. D. et al. THE BREADTH OF INFORMATION AND ITS MANIPULATIVE EFFECT ON THE HUMAN MIND //Galaxy International Interdisciplinary Research Journal. – 2022. – T. 10. – №. 7. – С. 17-21.
- 3) Marifjon o'g', Mo'minov Davronjon, and Davlatov Iqboljon Sharofiddin o'g'li. "THE BREADTH OF INFORMATION AND ITS MANIPULATIVE EFFECT ON THE HUMAN MIND." *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal* 10.7 (2022): 17-21.
- 4) Marifjon o'g', M. M. D., & Sharofiddin o'g'li, D. I. (2022). THE BREADTH OF INFORMATION AND ITS MANIPULATIVE EFFECT ON THE HUMAN MIND. *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal*, 10(7), 17-21.
- 5) Marifjon o'g' M. D. et al. IJTIMOYIY MUNOSABATLARDA MANIPULYATIV TA'SIRLARNING PSIXOLOGIK ASOSLARI //O'ZBEKISTONDA FANLARARO INNOVATSIYALAR VA ILMIY TADQIQOTLAR JURNALI. – 2022. – T. 2. – №. 13. – С. 818-822.
- 6) Marifjon o'g', Mo'minov Davronjon. "IJTIMOIY MUNOSABATLARDA MANIPULYATIV TA'SIRLARNING PSIXOLOGIK ASOSLARI." *O'ZBEKISTONDA FANLARARO INNOVATSIYALAR VA ILMIY TADQIQOTLAR JURNALI* 2.13 (2022): 818-822.
- 7) Marifjon o'g', M. M. D. (2022). IJTIMOYIY MUNOSABATLARDA MANIPULYATIV TA'SIRLARNING PSIXOLOGIK ASOSLARI. *O'ZBEKISTONDA FANLARARO INNOVATSIYALAR VA ILMIY TADQIQOTLAR JURNALI*, 2(13), 818-822.
- 8) Marifjon o'g' M. D. et al. SHAXSLARARO MUNOSABATLARDA MANIPULYATSIYANING O'RNINI VA AXAMIYATI. – 2022.
- 9) Marifjon o'g', Mo'minov Davronjon. "SHAXSLARARO MUNOSABATLARDA MANIPULYATSIYANING O'RNINI VA AXAMIYATI." (2022): 37-44.
- 10) Marifjon o'g', M. M. D. (2022). SHAXSLARARO MUNOSABATLARDA MANIPULYATSIYANING O'RNINI VA AXAMIYATI.
- 11) Alijonov, N; „SOCIO-PSYCHOLOGICAL FACTORS OF LEADERSHIP ACTIVITY, Research Focus, 1,4, 241-246, 2022, OOO «Ilm-fan va innovatsiyalar akademiyasi»
- 12) Samitjonovich, N. R. (2020). SOCIO-PSYCHOLOGICAL ASPECTS OF THE USE OF MODERN INFORMATION TECHNOLOGIES IN THE DAILY LIFE OF CHILDREN. *INTERNATIONAL JOURNAL OF DISCOURSE ON INNOVATION, INTEGRATION AND EDUCATION*, 1, 65-67.
- 13) Yusubjanovna, A. M. (2023). BIRINCHI TIBBIY YORDAMNING AHAMIYATI VA UNI BAJARISHNING UMUMIY QOIDALARI. *PRINCIPAL ISSUES OF SCIENTIFIC RESEARCH AND MODERN EDUCATION*, 2(1)
- 14) Nurmuhhammad, Ahmadjanov; „CHARACTERISTICS AND DEVELOPMENT OF COGNITIVE PROCESSES SUCH AS PERCEPTION, MEMORY, IMAGINATION IN STUDENTS OF JUNIOR SCHOOL AGE", *PEDAGOG*, 6,4, 693-698, 2023
- 15) Усмонов, Ш. А., Закирова, М. С., & Нуриддинов, Р. С. Ў. (2021). ИЛК ЎСПИРИНЛИК ДАВРИДА АҚЛИЙ ҚОБИЛИЯТЛАРНИНГ ЭМПИРИК ТАҲЛИЛИ. *Современное образование (Узбекистан)*, (9 (106)), 12-16.

ISSN: 2181-4066
DOI Journal 10.56017/2181-4066

ПЕДАГОГИК ВА ПСИХОЛОГИК ТАДҚИҚОТЛАР

I-ЖИЛД, 5-СОН

ПСИХОЛОГИЧЕСКИХ И ПЕДАГОГИЧЕСКИХ
ИССЛЕДОВАНИЙ

ТОМ-I, НОМЕР-5

PEDAGOGICAL AND PSYCHOLOGICAL STUDIES

VOLUME-I, ISSUE-5

«Педагогик ва психологик тадқиқотлар» электрон журнали 2022 йил 22 декабрь куни № 054834-сонли гувоҳнома билан оммавий ахборот воситаси сифатида давлат рўйхатидан ўтказилган.

Муассис: «IMFAKTOR Pages» масъулияти чекланган жамияти.

Таҳририят манзили: 100152, Тошкент шаҳри, Учтепа тумани, “Ватан” МФЙ, Чилонзор 24-мавзеси, 2-уй.

Телефон номер: +99894-410 11 55

Эл. почта: tahririyat@imfaktor.uz

Веб-сайт: www.imfaktor.uz